

POSTANOWIENIE

Dnia 27 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie z zażalenia **P. M.**

na postanowienie prokuratora Prokuratury Rejonowej w Piotrkowie Trybunalskim
z dnia 27 października 2023 r., sygn. akt [...]

o odmowie wszczęcia śledztwa

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 27 maja 2024 r.

wniosku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim

o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu

na podstawie art. 37 § 1 k.p.k. *a contrario*

p o s t a n o w i ł:

wniosku nie uwzględniać.

UZASADNIENIE

Po zbadaniu zawiadomienia przesłanego przez P. M. prokurator Prokuratury Rejonowej w Piotrkowie Trybunalskim postanowieniem z dnia 27 października 2023 r., sygn. akt [...], na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k., wobec stwierdzenia, iż czyny nie zawierają znamion czynu zabronionego, odmówił wszczęcia śledztwa:

1. w sprawie zaistniałego w okresie od listopada 2022 r. do marca 2023 r. w O. przekroczenia uprawnień i niedopełnienia obowiązków przez funkcjonariusza publicznego – prokuratora Prokuratury Rejonowej w O., poprzez niewłaściwe

prowadzenie i nadzorowanie postępowania przygotowawczego o sygn. akt [...], czym działano na szkodę interesu prywatnego P. M., tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k.

2. W sprawie zaistniałego w okresie od 6 czerwca 2022 r. do stycznia 2023 r. w O. przekroczenia uprawnień i niedopełnienia obowiązków przez funkcjonariusza publicznego - sędziego Sądu Rejonowego w O., polegających na nierzetelnym prowadzeniu postępowania w sprawie II K 230/22, czym działano na szkodę interesu prywatnego P. M., tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k.

Postanowienie to zaskarżył P. M. Zażalenie zostało przez prokuratora przyjęte i przekazane do rozpoznania właściwemu miejscowo Sądowi Rejonowemu w Opocznie z wnioskiem o utrzymanie w mocy zaskarżonego postanowienia.

Wobec złożenia przez sędziów i asesorów orzekających w Sądzie Rejonowym w Opocznie wniosków o wyłączenie ich od rozpoznania przedmiotowej sprawy, z uwagi na to, że dotyczy znanego im osobiście wiceprezesa tego Sądu, zarazem przewodniczącego Wydziału Karnego, Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim postanowieniem z dnia 28 lutego 2024 r., sygn. akt IV Ko 14/24, na podstawie art. 43 k.p.k. sprawę przekazał do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Piotrkowie Trybunalskim. Odnotował przy tym, że w świetle art. 2 § 1a pkt 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych asesory sądowi nie są uprawnieni do rozpoznawania spraw z zażalenia na postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa.

Postanowieniem z dnia 15 kwietnia 2024 r., sygn. akt II Kp 151/24, Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim, powołując się na art. 37 (powinno być: 37 § 1) k.p.k., wystąpił do Sądu Najwyższego o przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. W uzasadnieniu wskazał m.in., że postępowanie dotyczy sędziego, który wcześniej pełnił funkcję prokuratora, orzekającego od lat w okręgu sądów piotrkowskich, w pionie karnym. Podkreślił, że sam skarżący w nadsyłanych pismach domaga się „wyłączenie Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb.” od rozpoznania sprawy, argumentując, że jego interes prawny jest zagrożony poprzez nieobiektywne zajęcie się sprawą. Sąd występujący z przedmiotową inicjatywą stwierdził również, że „dobrem wymiaru sprawiedliwości, stanowiącym przesłankę skorzystania z instytucji określonej w art. 37 k.p.k. jest również, a może nawet przede wszystkim,

potrzeba uniknięcia jakichkolwiek sugestii, że proces w danej sprawie mógłby być prowadzony w sposób nieobiektywny. Orzekanie w niniejszej sprawie przez Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim rodzić może u skarżącego wewnętrzne przekonanie, że jego sprawa nie zostanie rozpoznana w sposób obiektywny, bowiem sędziowie z tego samego okręgu sądowego znają się”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek nie zasługuje na uwzględnienie. Dopuszczając możliwość wystąpienia z taką inicjatywą przez sąd, który w sprawie nie jest „pierwotnie” właściwy miejscowo (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 kwietnia 1995 r., III KO 13/95; z dnia 26 marca 2011 r., II KO 63/11; z dnia 3 listopada 2021 r., IV KO 136/21 i in.), w pierwszej kolejności należy zauważyć, że w istocie zmierza ona do skorygowania orzeczenia Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim, czemu unormowanie zawarte w art. 37 § 1 k.p.k. nie powinno służyć. Wypada przyjąć, że wymieniony Sąd, gdy wyznaczał do rozpoznania przedmiotowej sprawy Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim, miał na uwadze wszystkie istotne okoliczności, w tym osoby, które są zainteresowane rozstrzygnięciem, że „sędziowie z tego samego okręgu sądowego znają się”, jak też, że przepis art. 43 k.p.k. nie nakazywał przekazania sprawy do rozpoznania wyłącznie sądowi rejonowemu położonemu w podległym mu okręgu.

Zatem tylko dodatkowo celowo będzie nadmienić, że Sąd Rejonowy nie wyciągnął wniosku z własnego twierdzenia, iż „przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu w trybie art. 37 k.p.k. winno następować jedynie wówczas, gdy występują realne okoliczności, które mogą zasadnie stwarzać przekonanie o braku warunków do obiektywnego rozpoznania sprawy w danym sądzie oraz o tym, że tylko przekazanie stworzy lepsze możliwości do trafnego rozstrzygnięcia w przedmiocie tego procesu”. To twierdzenie zasadnie mógłby przytoczyć Sąd Rejonowy w Opocznie, gdyby w trybie art. 37 § 1 k.p.k. wystąpił do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu, natomiast trudno przyjąć, że aktualizuje się ono w przypadku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim, tj. że faktycznie występują „realne okoliczności, które mogą zasadnie stwarzać przekonanie o braku warunków do obiektywnego rozpoznania sprawy” w tym Sądzie. W istocie jedynym argumentem

zawartym w przedmiotowym wystąpieniu jest wskazanie, iż rozpoznanie sprawy przez Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim „rodzić może u skarżącego wewnętrzne przekonanie, że jego sprawa nie zostanie rozpoznana w sposób obiektywny, bowiem sędziowie z tego samego okręgu sądowego znają się”. Nie jest to argument, który przekonywałby, że rzeczywiście zachodzą dostrzegalne dla obiektywnego obserwatora okoliczności wskazujące na brak warunków do obiektywnego rozpoznania sprawy przez Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim. Wskazuje raczej na nastawienie autora zażalenia, który wykazuje daleko idącą nieufność do organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości, pomawiając je o intencjonalne działania zmierzające do przypisania mu niepopelnionych przestępstw. Należy zatem przypomnieć, że Sąd Najwyższy niejednokrotnie akcentował, iż autorytet sądu buduje sprawne, bez zbędnej zwłoki, przeprowadzenie każdego postępowania i wydanie, na podstawie wnikliwej i bezstronnej oceny wszystkich dowodów, sprawiedliwego orzeczenia, jak również, że autorytet i powaga wymiaru sprawiedliwości wymaga, aby sądy nie ulegały presji stron procesowych i opinii publicznej, ani nie popadały w wątplenie co do własnych kompetencji w zakresie prowadzenia rzetelnego procesu, bowiem racjonalna nieustępliwość w tym względzie sprzyja kształtowaniu się pozytywnego wizerunku organów trzeciej władzy, minimalizując tym samym wątpliwości co do obiektywizmu i niezawisłości w rozpoznawaniu przyszłych spraw (zob. np. postanowienia: z dnia 28 października 2011 r., III KO 72/11; z dnia 7 lutego 2018 r., III KO 124/17).

Sąd Rejonowy zaznaczył również, że „co więcej już postępowanie prokuratorskie zostało przekazane do prowadzenia do jednostki w Piotrkowie Tryb.”, nie jest jednak zrozumiałe dlaczego uważa to za okoliczność wspierającą wniosek, skoro analogiczną decyzję w odniesieniu do postępowania sądowego podjął Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.

[PGW]

[ms]

